

Андрієнко Т.П., к. філол. н., доц.,
Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка,

ІНФОРМАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕКСТУ ЯК ФАКТОР РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ

Вплив інформаційних характеристик вихідного тексту на реалізацію глобальної стратегії перекладу через локальні проаналізовано із застосуванням поняття ентропії тексту. Розглянуто характеристики художнього тексту, що зумовлюють можливість перекладацького вибору, а також приклади вибору стратегій, які призводять до викривлення характеристик оригіналу.

***Ключові слова:** стратегія перекладу, глобальна стратегія, локальна стратегія, ентропія тексту, переклад художнього тексту*

Реалізація стратегії підпорядкована системним закономірностям і визначається комплексом об'єктивних та суб'єктивних чинників, з яких основної уваги в обраному нами ракурсі дослідження потребують об'єктивні чинники, що визначають можливість прояву стратегічного підходу, коли сам характер вихідного тексту або ж потенціал ресурсів цільової мови для передачі особливостей цього тексту становить проблему для перекладача. Спрямованість на виявлення об'єктивних чинників, що вмотивовують процес прийняття перекладацьких рішень, визначає **актуальність** цього дослідження. Властивості тексту щодо потенціалу його інтерпретації й перекладу відображують поняття ентропії мови й тексту, які розвинулися із поняття ентропії, що виникло в термодинаміці, і останнім часом привертають увагу дослідників перекладу [10; 23]. **Метою** статті є виявлення впливу ентропії тексту на реалізацію глобальної стратегії перекладу через локальні стратегії. **Матеріалом** дослідження були твори класичної англійської та американської прози і їх переклади українською та російською мовами. **Об'єктом** дослідження виступали інформаційні характеристики вказаних текстів, його **предметом** – інформаційні чинники, що визначають трансформацію глобальної стратегії перекладу в локальні.

Незважаючи на об'єктивний характер мовної складової будь-якого повідомлення, реальним фактом комунікації є множинність його можливих розумінь/інтерпретацій. Якщо для текстів інформативного типу множинність можливих прочитань є небажаною, то для художніх текстів, як і для деяких інших "креативних" текстів, багатозначність є їхньою характерною властивістю. Звідси можливість різних інтерпретацій і, відповідно, різних перекладів. Явище множинності перекладів зазначалося ще критиками перекладу, класиками теоретичного перекладознавства і воно до сьогодні привертає увагу науковців. Серед праць, які вперше порушують проблему можливості існування множинних перекладів – твори Х. Ортега-и-Гассета [24], К. Чуковського, А. Федорова [16] та інших. Р.Р. Чайковський вважає, що літературний твір потенційно політекстуальний, але індекс політекстуальності варіює залежно від різних чинників [15]. До таких чинників В.А. Разумовська зараховує інформаційну навантаженість тексту, використовуючи загальнонаукове поняття ентропії [10, с. 210].

Характерно, що множинність як поняття перекладознавства визначається переважно в теорії художнього перекладу: "переклад текстів інформаційного типу, який виконується переважно з метою отримання предметної інформації, не вимагає кількох варіантів перекладу на одну мову, за умови якісного виконання першого перекладу. Художній текст, який містить інформацію естетичного плану, від початку є неоднозначним і припускає існування багатьох варіантів його розуміння й інтерпретації як на етапі сприйняття й декодування оригінального художнього тексту в межах рідної культури, так і у разі перекодування тексту засобами інших мов і культур" [там само, с. 209] (тут і далі перекл. на укр. мову наш – Т.А.). Множинність інтерпретацій художнього тексту, на думку Ю. Лотмана, не є наслідком якихось зовнішніх причин, а органічно властива мистецтву: "Між розумінням і нерозумінням художнього тексту виявляється дуже широка смуга. Розбіжності у тлумаченні творів мистецтва – явище повсякденне..." [5, с. 36]. Надмірність інформації у тексті та ентропія є чинниками, які визначають можливість множинності інтерпретацій і

створюють проблему вибору стратегії перекладу. Надмірність вважається характеристикою мовного повідомлення, яка забезпечує його стійкість до шумів у каналі передавання та автоматизує сприйняття [14; 18]. Ентропія визначається як міра неупорядкованості, хаотичності стану системи [6]. Це поняття, яке виникло в природничих науках, у мистецтвознавстві, філології, і, зокрема, в перекладознавстві, протиставляється інформації і трактується як інформаційна неупорядкованість, невизначеність вибору [10; 14; 21; 23]. С. Анґріст і Л. Хеплер визначають ентропію як кількісну міру неупорядкованості системи [20, с. 4-5].

Поняття ентропії як якості мови/мовлення обґрунтував видатний російський математик А.М. Колмогоров. Він розрізняє "ентропію мовлення" (тобто міру кількості інформації, що передається мовленням) і "залишкову ентропію", яка забезпечує можливість надання мовленню "особливої художності" [2; Див. також: 12; 19]. Ентропія мовлення у розумінні вченого може бути розкладена на дві складових: 1) позамовну (сміслову, семантичну) інформацію та 2) власне мовленнєву інформацію.

Ентропія мовлення характеризує різноманіття, яке дозволяє передавати різними способами ту саму сміслову інформацію; вона характеризується як "гнучкість мови", множинність засобів вираження. Наявність "залишкової ентропії" забезпечує надання мовленню особливої художньої, і зокрема, звукової виразності, для передачі задуманої смислової інформації [19, с. 67; 12, с. 128]. За результатами досліджень, проведених під керівництвом А.Н. Колмогорова, встановлено, що найменшу кількість інформації містять газетні тексти, "оскільки політична фразеологія штампується" [9, с. 484; 12, с. 149], тоді як поезія несе дуже багато інформації, оскільки слова у ній непередбачувані, незважаючи на жорсткі (порівняно із прозою) обмеження, що накладаються римою і ритмом [9].

Кількість інформації у тексті пов'язується із ймовірністю: що більш передбачуваний варіант, то менше у ньому інформації, і навпаки. В. Успенський підкреслює різну інформаційну вагу "нерівномірних варіантів": "у малоїмовірному варіанті за наявності невеликої загальної кількості варіантів може

міститися більше інформації, ніж у високоїмовірному варіанті за загальної великої кількості варіантів" [12, с. 151 – 152]. Головне, як підкреслює автор, це те, що кількість інформації визначається не лише об'єктом, що несе інформацію, а ще й тим, з якої множини ("из какого объемлющего множества") цей об'єкт вибирається, а у ймовірнісному випадку також тим, з якою ймовірністю цей об'єкт у цій множині зустрічається. Як наслідок, формулюється визначення ентропії як кількісної міри гнучкості мови, яка відображає кількість можливих варіантів тексту з урахуванням ймовірності цих варіантів [там само, с. 194]. Цікаво, що Іржи Леві, аналізуючи "посередні та погані переклади", однією з причин збіднення авторського стилю в перекладі вважає те, що перекладач обирає найчастотніший, найбільш ймовірний варіант перекладу, який зазвичай є самим передбачуваним і має найширше значення, внаслідок чого найменше передає специфіку авторської характеристики, сенсорики тощо [22, с. 64 – 65].

Аналіз ентропії як якості художнього тексту набув розвитку у працях Ю.М. Лотмана, який пов'язує ентропію художнього тексту з кількістю інформації у ньому, підкреслюючи, що йдеться саме про кількісну міру інформації, а не якісну – її цінність. Автор висловлює думку, що інформація організована у певну ієрархію рівнів у свідомості суспільства, й оцінка кількості доречна лише у межах рівнів [5, с. 24]. Розвиваючи колмогорівське розуміння ентропії (H) як загальної смислової ємкості, Ю. Лотман представляє її як суму двох складових: здатності мови у тексті певної довжини передати певну смислову інформацію (h1) і гнучкості мови, тобто можливості передати ту саму смислову інформацію різними способами (h2): $H = h1 + h2$. Саме h2 вважається джерелом поетичної інформації: "мови з $h2 = 0$, наприклад, штучні мови науки, які принципово виключають можливість синонімії, матеріалом для поезії бути не можуть" [там само, с. 25].

Ентропія як міра невизначеності інформації є важливою характеристикою тексту, яка впливає на прийняття перекладацьких рішень і, зокрема, на визначення стратегії. Діяльність перекладача, з одного боку, об'єктивно детермінована,

зумовлена характеристиками тексту оригіналу, можливостями мови перекладу й відомими закономірностями і принципами перекладу, а з іншого боку – це творча діяльність, зумовлена суб'єктивними якостями та позицією перекладача, і різні перекладачі в конкретних умовах спілкування можуть розв'язати одну й ту саму проблему по-різному. Першочерговим чинником, який визначає прийняття перекладацьких рішень, вважаємо ентропію вихідного тексту, яку розуміємо як міру його інформаційної невизначеності (місткості), що складається з кількості інформації на одиницю повідомлення і кількості можливих варіантів вираження/інтерпретації того самого смислу.

Одне із перших спеціалізованих досліджень, присвячених практичному визначенню ентропії конкретного художнього твору – дослідження індійського філолога "Лінгвістична ентропія трагедії "Отелло" В. Шекспіра" [23] є спробою привнесення понять і моделей методів пізнання фізико-математичних наук, класичної і східної філософії до лінгвістично-літературознавчого аналізу тексту. Основною цінністю зазначеної праці для лінгвістичних та перекладознавчих досліджень є, на нашу думку, визначення мовних засобів, які характеризуються найвищим потенціалом створення ентропії тексту: до таких здебільшого належать стилістичні засоби різних рівнів, яким властива багатозначність і непередбачуваність.

Існуючі дослідження доводять, що рівень ентропії залежить від типу тексту: як тексти з низьким рівнем ентропії (високопередбачувані) характеризуються газетні [9, с. 484; 12, с. 149], а з найвищим рівнем ентропії – тексти поетів-авангардистів [14]. Кількісні дослідження мовної ентропії ґрунтуються здебільшого на кількості символів (літер в абетці відповідної мови) та ймовірності їх появи у тексті [8; 11; 12], хоча у корпусних дослідженнях одиницею обліку іноді виступає "слововживання" [4].

На нашу думку, підхід, заснований на кількості символів, повністю виключає аспект змісту повідомлення і призводить до аналізу кількісних показників у відриві від якісних. Вважаємо, що мовленнєву ентропію слід визначати через кількість

реалізованих інформативних виборів, і пропонуємо кількісну міру ентропії визначати як потенціал реалізації інформації через (1) кількість мовних одиниць, вживання яких не є передбачуваним з огляду на тип і структуру тексту, попередній контекст, стилістичні норми тощо (як вказує А.С. Монін, слово, яке можна вгадати за попереднім контекстом, не несе жодної інформації [9]), та (2) кількість мовних одиниць, що припускають інші варіанти вираження того ж смислу.

Згідно гіпотези дослідження, після інтерпретації вихідного тексту і формування його ідеального образу, перекладач, співвідносячи цей концептуальний образ з картиною світу цільового мовного колективу, створює його "проекцію", певний узагальнений образ майбутнього перекладу. Орієнтуючись на цей ідеальний образ, керуючись релевантними принципами перекладу і з урахуванням екстралінгвістичних чинників, перекладач вибирає стратегію перекладу всього тексту – глобальну стратегію.

Приступаючи ж до виконання перекладу, перекладач стикається з мовною реальністю тексту, яка розгортається як дискретний континуум. Ця текстова реальність представлена двома видами мовних фрагментів: передбачуваними, що припускають однозначне прочитання (щонайменше, в даному контексті і ситуації) і стандартний спосіб відтворення в перекладі, і непередбачуваними, тобто такими, що мають високий рівень ентропії. Такі фрагменти допускають неоднозначність трактування, множинність розуміння, різне втілення в перекладі. Саме наявність фрагментів, що припускають множинність вибору, відкриває перекладачеві можливість реалізації глобальної стратегії через локальні.

Наприклад, в наступному фрагменті лише одне слово допускає можливість стратегічного вибору перекладача. Численні безперекладні запозичення відображають специфіку ідеостилію Е. Хемінгуей, "переносячи" читача в атмосферу іншої країни. Глобальна стратегія очуження (форенізації) видається цілком адекватною задуму автора і концептуальному смислу оригіналу. Однак при синтагматичному розгортанні перекладу можливість трансформації глобальної стратегії в локальну можлива лише при

передачі запозичень з іспанської мови (в наступному прикладі – слово "*desencajonada*"): *They've never seen a desencajonada.*" (*Hemingway. The Sun Also Rises, p. 149*). Це слово, не будучи інтернаціоналізмом, для англомовного читача є непередбачуваним поєднанням графічних символів, значення якого залишається невідомим, тобто це слово має високий рівень ентропії, в той час як інші мовні одиниці досить передбачувано поєднуються в тексті і не допускають можливості істотно відмінних інтерпретацій або відтворення в перекладі:

Навіть одне слово відкриває перспективу трансформації глобальної стратегії перекладу в різні локальні стратегії. У перекладі на українську мову іншомовний елемент відтворено буквально, що дозволяє зберегти зв'язок з іншомовним середовищем, як це було задумано автором, а також авторський ідеостиль. Однак стратегія очуження в даному випадку "балансується" введенням підрядковий виноски з коментарем-перекладом з іспанської (прийом безперекладного запозичення з коментарем): *Вони ніколи не бачили desencajonada*¹.

¹*Вивантаження биків (ісп.) (Хемінгуей. Фієста (І сонце сходить)). Перекл. М. Пінчевський, с. 79).*

Таку локальну стратегію можна охарактеризувати як помірне очуження; завдяки її реалізації текст перекладу зберігає ефект перебування в чужій країні, але при цьому його сприйняття полегшується коментарем. За рахунок розширення обсягу тексту, який несе той самий зміст, знижується його інформаційна ентропія, а також потрібно менше когнітивних зусиль читача для сприйняття тексту.

У перекладі на російську мову іншомовне запозичення повністю замінено смисловим перекладом в основному тексті: *Они никогда не видели выгрузки быков.* (*Хемингуэй. Фiesta (И восходит солнце)*). *Перев. В. Литвинов*)

У цьому випадку локальна стратегія протилежна глобальній – її можна охарактеризувати як стратегію одомашнення, завдяки якій сприйняття читача автоматизується (не потрібні додаткові когнітивні зусилля для декодування даного фрагмента тексту), а задуманий автором художній ефект нейтралізується. Цільовий текст в підсумку характеризується значно нижчим рівнем

інформаційної ентропії, ніж авторський, інтерпретаційний потенціал звукується. За відсутності компенсуючих стратегій і прийомів, такий переклад може значно спотворити ідеостіль оригіналу, позбавити твір Хемінгуея характерної для нього смислової ємності, звернення до читача як співучаснику подій, "кінематографічного ефекту" [1, с. 10].

З подібним збідненням стилю автора стикаємося також в перекладах творів О.Генрі, наприклад, у випадку, коли перекладачі замінюють відтворений за допомогою графонів іншомовний акцент відповідною за змістом літературною вимовою: *Old Behrman, with his red eyes, plainly streaming, shouted his contempt and derision for such idiotic imaginings. "Vass!" he cried. "Is dere people in de world mit der foolishness to die because leafs dey drop off from a confounded vine? I haf not heard of such a thing.* (O. Henry. *The Last Leaf*)

У перекладі на українську мову відсутність художнього ефекту звукопису компенсовано лише частково введенням описового коментарю; в перекладі на російську мову характеристика вимови повністю втрачена: *Старий Берман з червоними очима, які помітно сльозилися, галасливо виявив свою зневагу, знуцаючись із таких ідіотських вигадок.*

– *Що, – кричав він з жахливим німецьким акцентом, – хіба ще є такі дурні, щоб умирати через листя, яке опадає з клятого плюща? Вперше чую.* (О. Генрі. *Останній листок.* Переклад М. Дмитренка)

– *Что! – кричал он. – Возможна ли такая гупость – умирать оттого, что листья падают с проклятого плюща!...* (О. Генри. *Последний лист.* Перевод Н. Дарузес)

Перекладачі і на українську, і на російську мови в цьому випадку надали перевагу стратегії смислу перед стратегією форми, хоча для художнього перекладу стратегія відтворення форми має чи не першорядне значення, оскільки "установка на вибір форми" дозволяє досягти "поетичної" еквівалентності [17, с. 150]. Використані автором графони (відступ від орфографічної норми для передачі на письмі особливостей вимови) підвищують ентропію вихідного тексту, оскільки вони непередбачувані, і деавтоматизують прочитання оригіналу,

вимагаючи від читача додаткових когнітивних зусиль для розуміння, апелюючи до його слухового сприйняття, залучаючи його у процес співтворчості при створенні смислу. Значне зниження інформаційної ентропії внаслідок втрати художнього прийому помітно збіднює текст перекладу. На жаль, в досліджуваних перекладах новел О. Генрі подібні локальні стратегії "смислового" перекладу превалюють. Якщо застосувати методіку визначення глобальної стратегії через кількісне співвідношення локальних (см.: [25]), слід визнати, що від початку неправильно обрана глобальна стратегія смислу. Внаслідок цього в перекладі відтворювалися переважно сюжетно-композиційні характеристики творів, основний (часто – денотативний) зміст мовлення, а особливості художньої форми, в тому числі, гра слів, алюзії, мовленнєві характеристики персонажів, нерідко втрачалися.

Проведене дослідження доводить залежність реалізації глобальної стратегії перекладу від інформаційних властивостей тексту, зокрема, ентропії вихідного тексту, яка відкриває можливість здійснення перекладацького вибору й застосування локальної стратегії. Що вищий рівень ентропії вихідного тексту, то ймовірніше вплив суб'єктивної позиції перекладача на результат перекладу. Перспективою дослідження вважаємо виявлення ентропії нехудожніх текстів і дослідження її впливу на реалізацію перекладацької стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Довганчина Р. Г. Відтворення ідіостилю Ернеста Гемінгвея в українських та російських перекладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол наук : спец. 10.02.16 "Перекладознавство" / Р. Г. Довганчина. – К., 2011. – 23 с. 2. Колмогоров А. Н. Три подхода к определению понятия "количество информации" // Проблемы передачи информации. – 1965. – Т. 1. – № 1. – С. 3–11. <Перепечатано в [Колмогоров А. Н. Теория информации и теория алгоритмов / Отв. ред. акад. Ю. В. Прохоров. – М.: Наука, 1987], с. 213–223. 3. Комиссаров В.Н. Общая теория перевода: Учебное пособие / Вилен Наумович Комиссаров. – М.: ЧеРо, Юрайт, 2000. – 136 с. 4. Кутузов А.Б. Частотные характеристики лексики как инвариант перевода (на материале перевода романа К. Воннегута "Бойня номер пять, или

Крестовый поход детей") / А.Б. Кутузов // Вестник Тюменского государственного университета, №1. – 2010. – с. 175–183. 5. Лотман Ю. Структура художественного текста / Юрий Лотман [Электронный ресурс] – Режим доступа до джерела: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Lotman/_01.php. 6. Микешина Л.А. Философия науки. Современная эпистемология. Учебное пособие / Л. А. Микешина. – М.: Прогресс-Традиция, МПСИ, Флинта, 2005 – 464 с. 7. Миньяр-Белоручев Р.К. Теория и методы перевода / Рюрик Константинович Миньяр-Белоручев. – М.: Московский Лицей, 1996 – 208 с. 8. Михайлов М.Н. Чем длиннее, тем лучше? Как сравнить длины исходного текста и перевода? / М. Н. Михайлов. // Математическая морфология. Смоленск: СГМА, 2003. Том 5. Вып. 1. <http://www.smolensk.ru/user/sgma/MMORPH/N-9-html/mihailov/mihailov.htm>. 9. Монин А. С. Дороги в Комаровку // Колмогоров в воспоминаниях учеников / Редактор-составитель А. Н. Ширяев. – М.: МЦНМО, 2006. - с. 174–185. 10. Разумовская В.А. Художественный текст в решетках культуры и переводе / В.А. Разумовская // Вестник Тюменского гос. ун-та. Сер.: Филология. – 2011. – № 1. – с. 206 – 213. 11. Ревзин И. И. Совещание в г. Горьком, посвящённое применению математических методов к изучению языка художественной литературы // Структурно-типологические исследования: Сб. статей/ Отв. ред. Т. Н. Молошная; Академия наук СССР: Институт славяноведения. – М.: Изд-во АН СССР, 1962. – с. 285–293. 12. Успенский В. Предварение для читателей "Нового литературного обозрения" к семиотическим посланиям Андрея Николаевича Колмогорова/ Владимир Успенский // "НЛО" 1997, №24 с. 123–215. 13. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): Учеб. пособие / Андрей Венедиктович Федоров. – 5-е изд. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: ООО "Издательский Дом "Филология Три", 2002. – 416 с. 14. Цвигун Т.В. О преодолении энтропии в поэтическом тексте (К семиотической структуре текста в русском авангарде 10–30-х гг.) // Общие вопросы авангардоведения [Электронный ресурс : режим доступа до джерела – http://avantgarde.narod.ru/beitraege/ov/c_entropiya.htm]. 15. Чайковский Р.Р., Неисчерпаемость оригинала. 100 переводов "Пантеры" Р.М. Рильке на 15 языков / Р.Р. Чайковский, Е.Л. Лысенкова. – Магадан: Кордис, 2001. – 211 с. 16. Чуковский К.И., Федоров А.В. Искусство перевода / Чуковский К.И., Федоров А.В. – М.: АКАДЕМИА, 1930. – 222 с. 17. Швейцер А.Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты / Александр Давидович Швейцер. – М.: Наука, 1988. – 215 с. 18. Шеннон К. Предсказание и энтропия печатного английского текста // К. Шеннон. Работы по теории

информации и кибернетике / Пер. с англ. Под ред. Р. Л. Добрушина и О. Б. Лупанова. С предисл. А. Н. Колмогорова. – М.: Изд-во иностранной лит-ры, 1963. – с. 669–685. 19. Ширяев А. Н. Андрей Николаевич Колмогоров (25.IV.1903–20.X. 1987): In Memoriam // Теория вероятностей и ее применения. – 1989. – Т. 34. – Вып. 1. – С. 5–118. 20. Angrist, S.W., Nepler, L.G. Order and Chaos: Laws of Energy and Entropy. N.Y.: Basic Books, 1967. 146 p. 21. Arnheim, R. Entropy and Art. An Essay on Disorder and Order. Berkley and Los Angeles: University of California Press, 1971. – 61 p. 22. Levý J. Will translation theory be of use to translators? / Jiri Levý// First printed in: Rolf Italiaander (ed.) Übersetzen: Vorträge und Beiträge vom Internationalen Kongress literarischer Übersetzer in Hamburg 1965, Frankfurt am Main: Athenäum Verlag, 77–82. – Reprinted in: Scientia Traductionis, No11, 2012, p. 60–71. 23. Narashimha R.N. Linguistic Entropy in Othello of Shakespeare / N. Narashimha Ramayya. – New Delhi: M D Publications Ltd, 1994. – 101 p. 24. Ortega y Gasset J. The misery and the splendor of translation / José Ortega y Gasset [Translated by Elizabeth Gamble Miller] // The Translation Studies Reader [Ed. by Lawrence Venuti]. – London and New York: Routledge, 2004. – p. 49–63. 25. Zare-Behtash E. A Diachronic Study of Domestication and Foreignization Strategies of Culture-Specific Items: in English-Persian Translations of Six of Hemingway's Works / Esmail Zare-Behtash, Sepideh Firoozkoochi // World Applied Sciences Journal 7 (12): 1576-1582, 2009. – p. 1576–1582.

Оригінал статті надійшов до редакційної колегії 13.10.2014 р.

Андрієнко Т.П., к. філол. н., доц.,

Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕКСТА КАК ФАКТОР РЕАЛИЗАЦИИ СТРАТЕГИИ ПЕРЕВОДА

Влияние информационных характеристик исходного текста на реализацию глобальной стратегии перевода через локальные анализируется с применением понятия энтропии текста. Рассматриваются характеристики художественного текста, обуславливающие возможность переводческого выбора, а также примеры выбора стратегий, приводящих к искажению характеристик оригинала.

***Ключевые слова:** стратегия перевода, глобальная стратегия, локальная стратегия, энтропия текста, перевод художественного текста*

Andrienko T.P., Associate Professor, PhD,
Institute of International Relations, Taras Shevchenko National
University of Kyiv

INFORMATION CHARACTERISTICS OF THE TEXT AS A FACTOR OF IMPLEMENTATION OF THE TRANSLATION STRATEGY

The influence of informational characteristics of the source text on the implementation of the global translation strategy through local strategies is analyzed with application of the concept of the text entropy. The characteristics of a literary text that open the possibility of translation choice, as well as examples of the selection of strategies that resulted in distortion of the characteristics of the original are discussed.

Keywords: translation strategy, global strategy, local strategy, text entropy, literary artistic translation.

УДК 811.161.2'367.2

Арібжанова І.М., к.філол.н., доц.,

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

КРИТЕРІЇ ПАРАДИГМОТВОРЕННЯ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ

Стаття є спробою з'ясувати критерії парадигмотворення простого речення і визначити основні типи його парадигм. Парадигма простого речення розуміється як система варіантів однієї структурної схеми, які різняться за предикативністю. Виокремлено чотири парадигматичні типи простого речення в сучасній українській мові: персональний і імперсональний типи двоскладного речення та імперсональний і нульовий типи односкладного речення.

Ключові слова: варіантна парадигма, парадигма простого речення, структурна схема простого речення, предикативність, синтаксичний нуль, тип парадигми простого речення, персональний тип, імперсональний тип, нульовий тип.